

► **Notiuni Explicate: ordine bursiere**

Cumpararea si vanzarea de actiuni de catre un investitor se face prin transmiterea de ordine burisere catre societatile de servicii de investitii financiare (SSIF). Un ordin obisnuit trebuie sa contina un set de informatii minime pe baza carora angajatii unei SSIF sa cumpere sau sa vanda actiuni: simbolul sau numele actiunii respective (Banca Transilvania, sau TLV, de exemplu), tipul ordinului (cumparare sau vanzare), numarul de actiuni si pretul la care actiunile trebuie cumparate sau vandute. Un exemplu de ordin de cumparare este: "Cumparati 5.000 actiuni TLV la 6.500 lei/actiune".

Ordinele se transmit catre SSIF la sediul acestora, prin telefon sau prin internet, in functie de modul de lucru al fiecarei societati. Persoana din cadrul unei SSIF care se ocupa de preluarea ordinelor clientilor, de pastrarea legaturii cu acestia si de prezentarea informatiilor despre piata si despre actiuni catre clienti se numeste *broker*. Angajatul unei SSIF care se ocupa de introducerea ordinelor de cumparare si de vanzare in sistemele Bursei si ale Rasdaq se numeste *trader*.

Ordinele se inregistreaza in sistemul bursei in primul rand functie de pretul acestora: in ordinea descrescatoare a preturilor pentru cele de cumparare si in ordinea crescatoare pentru cele de vanzare. Daca un investitor considera ca preturile ordinelor deja inregistrate in sistemul bursei sunt satisfacatoare, atunci poate incheia o tranzactie cumparand de la sau vandand actiuni unuia din ceilalti investitori afisati in piata (desigur, aceasta se realizeaza prin intermediul unui SSIF, si nu direct). Daca preteurile din piata nu sunt satisfacatoare, atunci clientul va da instructiuni brokerului sau sa introduca un ordin nou la pretul dorit.

Exista doua mari categorii de ordine de cumparare si de vanzare: ordine limita si ordine la piata. Ordinele limita specifica pretul la care investitorul doreste sa cumpere sau sa vanda actiuni. Ordinele la piata nu specifica pretul tranzactiei, aceasta urmand a se realiza la pretul cel mai bun din piata la momentul lansarii ordinului (in general ordinele cu pretul BEST BID sau BEST ASK). Un ordin de cumparare la piata specifica faptul ca actiunile vor fi cumparate direct din randul actiunilor cu cel mai bun pret (cel mai mic) oferite la vanzare in sistemul bursei; un ordin de vanzare la piata specifica faptul ca actiunile vor fi vandute direct cumparatorilor cu cel mai bun pret (cel mai mare) afisati in sistemul bursei.

Un ordin limita se va executa numai daca preteurile afisate in piata permit executia acestuia. In caz contrar ordinul este inregistrat in sistemul electronic de tranzactionare si ramane acolo pana in momentul in care un alt investitor il considera suficient de bun pentru a incheia o tranzactie cu acesta.

Avantajul ordinului limita este faptul ca investitorul pastreaza controlul asupra pretului tranzactiei de cumparare sau de vanzare de actiuni, acesta cunoscand in mod exact pretul unei tranzactii de cumparare sau venitul dintr-o tranzactie de vanzare. Dezavantajul este ca in functie de evolutia pietei, preteurile specificate in anumite ordine nu pot fi atinse, iar tranzactia ramane neexecutata. Spre exemplu, daca un investitor lanseaza un ordin de vanzare la un pret de 1.500 lei/actiune, dar in piata tranzactiile nu depasesc pretul de 1.450 lei/actiune atunci acest ordin nu se poate indeplini.

In cazul ordinelor la piata, situatia se inverseaza. In acest caz avantajul

Definitii: BROKER—persoana din cadrul unei Societati de Servicii de Investitii Financiare (SSIF) care pastreaza legatura cu clientii si preia ordinele acestora; TRADER—persoana din cadrul unei SSIF care introduce ordinele clientilor in sistemele BVB si ale Rasdaq.

Definitii: Ordin LIMITA—ordin la care pretul de cumparare sau de vanzare este specificat; Ordin LA PIATA—ordin care se executa la preteurile din piata la acel moment, fara a avea specificat un pret de vanzare sau de cumparare.

*Definitii: Ordin LIMITA—ordin la care pretul de cumparare sau de vanzare este specificat;
Ordin LA PIATA—ordin care se executa la preturile din piata la acel moment, fara a avea specificat un pret de vanzare sau de cumparare.*

este ca investitorul poate fi sigur ca ordinul va fi executat (exista si exceptii, dar acestea sunt rare), cu dezavantajul ca pretul final va fi cunoscut numai dupa finalizarea tranzactiei.

Un alt parametru al ordinelor de tranzactionare este durata acestora, mai exact perioada in care acestea vor ramane in sistem daca nu se pot executa pe loc. Astfel, un ordin poate fi valabil numai o singura zi (ordin DAY), pana in momentul executiei (ordin OPEN) sau pana la o anumita data stabilita de investitor. Ordinele inregistrate in sistemul de tranzactionare de catre fiecare investitor trebuie urmarite cu atentie in timp, pentru ca schimbari in evolutia pietei pot face executia acestor ordine dezavantajoase pentru investitori.

Un tip de ordin special ce poate fi introdus in sistemul bursei este ordinul ascuns (sau HIDDEN). In mod normal ordinele afisate in sistemele bursei prezinta volumul de actiuni si pretul. Un ordin ascuns nu prezinta intregul volum pe care un investitor doreste sa il vanda sau sa il cumpere, ci numai o parte din acesta; partea "vizibila" a ordinului trebuie sa reprezinte minim 20% din volumul total al ordinului. Acest mecanism este utilizat pentru a nu dezvalui celorlalti participanti la piata (celorlalte SSIF) intentiile investitorului.